

דבר דעה מאת יהודה אריה האסולבאר, ניו יורק תש"ל, ב"ה הרה"ק נוהר"י שלום רוקח זצ"ל מבעלו

א.

קדוש ונורא הי' הרה"ק שר שלום אבד"ק בעלו זצ"ל, הוא נולד בעיר בראדי לאביו הרה"ג מו"ה אלעזר רוקח נכד הגה"ק מו"ה אלעזר רוקח זצ"ל מבראדי, ואח"כ נתקבל לאבד"ק אמשטרדאם, בע"ס מעשה רוקח. בהיות הרה"ק מוהר"ש י"ד כבן חמש שנים ואחתו נשאה אותו על זרועותי' להעבירו על הרף שהי' מונח בדחוב במקום גשר על מי ציל טיט ול"פ, פנעה הרה"ק רמ"ל מסאסוב זצ"ל והרף הי' קצר ולא יכלו שני בני אדם לעבור בו ברוחב, ירד הוא מן הרף ועמד ברפס והניח מקום בעד הילד הזה, באומרו: זה הקטן גדול הדור יהי, ואחרי אשר נפטר אביו הרה"ג מוהר"א ז"ל בהיותו עוד נער קטן, לקחו דודו אחי אמו, הרב הצדיק מו"ה ישכר בעד אבד"ק סקאהל ז"ל לביתו ושם נתגדל בתורה וידאה, ונתן לו את בתו הצדקת מרת מלכה לאשה, ואז הי' מתלמידי הרה"ק מו"ה שלמה לוצקער זצ"ל, שחי' המגיד דק' סקאהל בעהמ"ס, דברת שלמה, מתלמידי הרבי ר' בער זצ"ל ממעזריטש, ופי"א בהיותו במעזריטש בא להתם הרה"ק מוהר"ם מנעסכ"ז זצ"ל והרה"ק ר' שלמה הקל בכבודו, אז אמר לו רבו הרבי ר' בעד שבעבור זה נקנס מן השמים שלא יהי' רבן של חסידים, אבל תהי זאת נחמתו כי יהי' לו תלמיד אחד שיהי' שקול כנגד קהל חסידים. — ואותו תלמיד הי' הרה"ק שר שלום מבעלו זצ"ל.

הרה"ק שר שלום הסתופף בצלא דמהימנותא גם אצל הגאונים הקדושים המגיד מקאוניץ, הרבי מלובלין והרי"א מסטרעליסק ולזה"ה, וכולם האצילו עליו מדוחם, ונתנו מהורם עליו, וברבות הימים הי' לאביהם ורבן של ישראל, והי' חומה בצורה ומגדול עוז מפני אויב הפנימי, אלה המשכילים, שרבו ושרצו בימיו בלבוב ובראדי, והגלילות סביבות בעלו, שבקשן לעקור את התורה והאמונה, והוא ז"ל גדר בעדם הדרך לבל יוכלו לבוא אל תוך בתי ישראל, וכרעה נאמן כסר נפשו בעד עמו להצילו כמלחעות הזאבים המתחפשים בעור כבשה תמה האלה.

המשכילים המתבוללים השתמשו בכל אמצעים מנונים נגדו, ע"י מסירות ומלשינות עליו, ועל קהל חסידיו לפני הממשלה, ואכלו קורצא בי מלכא כי הוא ממורדי אור ההשכלה וכדומה. ופי"א הומינו שר המחוז להתיצב לפניו, ואמר לו שר המחוז, רע כי הנני המן השני" — ענהו הרה"ק: „גם המן הראשון לא הצליח הרבה, תשובה זו ישרה בעיני השר, וגם תוארו וקומתי של הרה"ק הי' מבהיל ונתקיים בו, וראו כל עמי הארץ כי שם הי' נקרא עליך ויראו ממך,“ אז פתח השר לרבר עמו רכות והבטיחו שלא יטרידו עוד מעתה ופסרו בכבוד גדול. הרה"ק הי' אומר: המשכילים יתחפשו בבגדי עשו כדי לקבל הברכות, כי גם יעקב אע"ה התחפש בבגדי עשו החמורות לקבל הברכות, אבל יעקב אע"ה אחר שקיבל הברכות לבש בגדי יעקב ככתחלה, והם נשארים בבגדי עשו, ועושים

מעשה עשו כל ימיהם. והתאונן מאוד על העתידות של ישראל בגלל המשכילים. ואמר: הנה ימים באים אשר לגדל בן לתורה ויראת שמים, יהי נסיון כמ עקרת יצחק, ונבואתו נתקיימה, במלא מובן המלה. פרטי קורות ימי חייו הקדושים כבר נתפרסמו בספרי ספורי צדיקים, וכאן אביא רק פרט אחד שהוא מענין מאוד, אשר לא דברו אודותו בספרים האלה.

ב.

כה יאמר הרה"ג החסיד ומקובל מוהר"א מרקוס ז"ל (ב"החסידות" ע' שמ"א וכו'): "יחיד בדורו הי' הרה"ק שר שלום מבעלו זצ"ל בכתו לדאאות חוליה-הרחח חוליי לאות-האברים, וכה נתפרסם בנפלאותיו אשר עשה בכתו זה גם בין האומות עד שגם גדולי הפרופיסורים חקרו ודרשו לעמוד על הדבר במה כתו רב להושיע.

ועוד הי' אצל הרה"ק דבר פלא, אשר גירש את ה"ריבוקים" ר"ל, דבר אשר עוד יוסיפון פלאיוס כבר הודיע בפרטי פרטים מעוברות, אשר חז"ל הראו נפלאות כאלה לעיני קיסרי רומי, ובתלמוד מס' מעילה דף י"ו, יסופר מעשה מבן תלמיון (פרש"י שר שקודין נוטיון). אך אחרי שהאלכסנדריים החלו לעסוק בענינים הללו, ועיזו נהייתה למין אלילית רחוקה חז"ל ולא התעסקו בזה עוד, אבל כמו שהרחיקה התוה"ק את הכשוף ואוב וידעוני, ובכ"ז כתב האר"י הקדוש ד"ל שלמעמים לצורך שעה, לצורך רפואת הנפש, להוציא את ארס הנחש הקרמוני, הכסירה, מלבן של בעלי החומריים המכחישים במה ת הנפש יש לפעול בהם, כן הי' אצל הרה"ק מבעלו זצ"ל, למרות רוחו נאלץ להראות "המאטריאליסטים שבימיו, מהות הנפש, וע"כ נזדקק לדבר זה.

עוד דבר אחד יש להקדים: הרה"ק מוה"ר שמחה בונם מפשיסחא זצ"ל, נזדמן ס"א לפונדק אחד עם הרה"ק מוה"ר מאיר יחיאל זצ"ל ממאגליניצא, הרש"ב בקש לקנטרו מעט, שאל אותו בבקשה לאמור לי איך היא מראה הנשמה ותוארה? הרמ"י השיבו בתמימות: כפטי זוכיות מלוטשות החליות במנורה בעת שקרני האור חוררין לתוכן כן היא מראה הנשמה. התשובה הלזו אם כי לפי הנראה לא נאמרה רק לדחויא בעלמא, אבל באמת תשובתו היא נפלאה ומפליאה את החכמים האחרונים לפי ההמצאה החדשה להאחזו את הצבעים הבלתי מוחשיים ובלתי נראים לעין — על הטבלאות הפוטוגרפיות ע"י ספעקטרום (אולטרא-פיא"לעטטע"א).

(א) בספרו קסת סופר לפ' בראשית, יאמר שם: החיצונים הפורדים בה' ומכחישיב תורתו יתחלקו לב' כחות בעלי החומריות ובעלי הרוחניות, אשר עיקר הראותם בשדה התקירה ההחל"ה משנת תר"ח והלאה ועסקום סהראשונים מכחישים עיני הנפש והשארחה או"ה המוח דראו הכופרים האלה שהם חריפי דרא יוה"ר מן החסריים בנסינות וכופתים אשר הודו לז"ם ראשי חכמי התכונה והכסת הטבע שהנפש ענין פוברל לעצמו מן הניף ולא תמית בטיה הנוף, והוסי' משינ' והקיום הרבר פהושי הנוף ויש לה כמין לביש נוסף רק על רק ונקרא אצלם אסטרו"ללייב פי' נוף כוכבי

העובדא שאירע בקליניק של פרופיסור לייזעסדארף בשנת תרמ"ב אשר דברו עלי' חכמי המדע בהנייע פרייע פרעססע, היא עובדא הננתנת חוראח נודעה בעינין זה שם הי' אחד מחולייהרוח איכר סיראלי אשר לא הי' יודע לקרות ולכתוב, הי' שר בשירים לאטיניים בחרחים מעשה אמן שלא נודעו לשום איש, חכמים גוילים שאלו למשוררים ולחוקרי לשונות עתיקים, ואחרי חקירה ודרישה בכתבי יד עתיקים מצאו, שירים הללו בכתב יד אחד מלפני שמונת מאות שנת, הפרופיסור לייזעסדארף בקש לקרב את הדבר הנפלא הזה אל השכל באופן זה, שהדבר שהי' מונח בזכרון אצל אחד מאבות אבותיו לפני שמונת מאות שנת שחם יותר משלשים דורות גשתמר ודילג את כל התשע ועשרים דורות ונח אצל זה האיכר שבדור השלשים אחריהם... אבל מה שהוא קירב אל השכל, הוא לכ בלתי מוכן ורחוק מן השכל, וקרוב הדבר יותר להאמין שנתגלגל בהאיכר הסייראלי, דיבוק" מרות שמלפני שמונת מאות שנה, ועובדות כאלה נתאשרו בימי הארי ז"ל מחכמי וגדולי הדור שהם עדים כשרים וגאמנים, והרב בע"ס, יוסף אומץ מספרים מביא עובדא כירב, איך חולירוה א' דיבר הרבה מעיר ארמוצד אשר לא נמצא זכרה במפת העולם, ואחרי חקירה ודרישה בדברי ימי עולם מצאו כי עיר כזאת היתה בפרס בשם ארמוצד ועמדה על תילה שמונים שנה ואח"כ נתרבה ונמחה מכדור הארץ ב). ועובדא מ, דיבוק" יסופר באריכות בס' ויקחל משהי' ממה שח"י בימי חנאן ר' רוד אופנהיים ז"ל, ועובדא שלישיית בספר, רוח חיים (גיקלעטבורג תקנ"ה) שהיתה בימי הגאון ר' גרשון חיות ור' מרדכי באנעט זללה"ה מ, דיבוק" שהי' אומר שמו ושהוא רוצח מ. ומקרה הרצח זכרו כלום שהי' או לפני שלשה עשר שנים ונשאלה שאלת היתר עגונה לפני הגאון בעל שרית נוב"י ז"ל.

ואצל הרח"ק זצ"ל בבעלז היו עובדות מ, דיבוקים שנתגרשו על פיו במומבי לפני מאות אנשים שעמדו בשעת מעשה דואו ושמעו, וביניהם היו חכמים ונבונים, וראי ה' שספרו ממה שראו בעיניהם באופן שאין להסתפק באמתותם, והרבה בשרים והרבה ספקנים שהיו שם וראו, חזרו בתשובה שלימה.
הריא מרקוס ז"ל שכח עוד להביא מהעובדות המפורסמות שהיו בבית מדרשו

ש ספירי ער שנתפרסם בציור הפומונריא כאסרם כי מה שלא יתראה לעין הגשמי לפני עיני האדם לא נכנה כי אם לקבל שבעה נונים מארום וער תכלת כמבואר לעיל ומה שנראה לחוק משני הגבולים האלה לא נצטייר בככת עין אבל תלוח הפומונראשי הנמשח ספזן בסף תלווי ויסור הנקרא באריר מרגיש ויקבל גם צורות דקות בלתי נרגשות בעין האדם כו' והוא שהורו חז"ל עור או שלעת"ל יהי' נראה היצה"ר לרשעים בתופ השערה כו' עכ"ל. [וע' יומא ס"ס ע"ב נפק אתא כי נוריא דנורא. ובספרי, המלמוד וסדעי התכל"ש שער ה' ע' ק' - ק"א].

ב) עובדא ביז"כ קרה זה מקרוב באריו בתולה שנפצעה קשה ואכדה עליו את הזכרון, הרופאים כביה החולים עשו לה נוחח ואחרי שבועות אחרים החלה לשוב לבריאות לאט, לאט, והנה מתאום החלה לרבר בשפות שונות אשר פעולם לא למדה השפת הללו ולא ירעה אותן, להשתוממות כל חכמי פאריז. (כפכ"ע בארינסווריצל מיזם וס"מ שמת תרצ"ב).

של הגאון הקדוש מוה"ר אלי' גוטמאכער זצ"ל האבר"ק גרידיטץ ואשר הוא ז"ל בעצמו יספר בספרו „צפנת פענח“ על אגדות דדבה בר בד חנה מאמר ט', ממד שגירש כמה „דיבוקים“, בלי קבלה מעשיות ובלי שמות הקדושים, רק ע"י תפלות ובקשות... ויאמר שם בזה"ל: „כמה פעמים הייתי חושב מי יתן שיעמדו כאן האפיקורסים והחדשים שאומרים שאין דבר חוץ מטבע“.

הכל יודעים מי ומה הי' הגה"ק מוהר"א מגרידיטץ זצ"ל ודבריו חיים וקיימים ונאמנים ונחמדים לעד, וכמוהו כן הרה"ק מבעלז לא הי' משתמש בקבלה מעשיות רק ע"י תורה ותפלה כמ"ש בסדר „לב שמח“ מחתנו הרה"ק מו"ה הענין זצ"ל מאלצטק.

ונתבקש בישיבה של מעלה ביום כ"ז לחודש אלול שנת תרט"ו לפ"ק וי"ע ועכ"י.

